

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Chrysobothris femorata (EPPO-code: CHRBFE) Flatheaded appletree borer

Chrysobothris mali (EPPO-code: CHRBMA) Pacific flatheaded borer

Type organismen: Insect, kever (prachtkevers)
Aanwezig in Nederland : Nee
EU-status: Quarantaine-organismen

© Eduard Jendek

Herkennen en waarnemen

Beschrijving

Ei	Eitjes zijn plat, wit-gelig en een beetje gerimpeld en ongeveer 1,5 mm groot.
Larve	Crèmekleurig met een heel kleine bruine kop. Het halsdeel (direct achter de kop) is opvallend veel groter dan de overige leden. Ze hebben geen poten. Volgroeide larven worden 18 tot 25 mm lang en leven uitsluitend in het hout.
Pop	Gelig tot lichtbruin, 7 tot 19 mm lang. Verpoping vindt plaats onder de bast.
Adult	De kever is donkergrijs/brons van kleur, ovaal van vorm, 7 tot 16 mm lang en 5 tot 7 mm breed. Kop met grote ogen en aan de voorzijde sterk afgeplat; duidelijk getande antennes. De kop van <i>Chrysobothris femorata</i> kan een metallic bronsgroene tint hebben; die van <i>Chrysobothris mali</i> een metallic bronsrode tint. De bovenkant van het achterlijf (onder de dekschilden) is glanzend blauwpaars tot groen.

Chrysobothris femorata adult.
© David Cappaert, Bugwood

Chrysobothris mali adult.
© Ken Gray, Oregon Digital.

Chrysobothris femorata adult (collectie-ex.) van de zijkant. © Natasha Wright Braman Termite & Pest Elimination, Bugwood.

Kop van *Chrysobothris* sp. met oog en getande antenne. © Hanna Royals, Museum Collections Coleoptera, USDA-APHIS-PPQ, Bugwood.

Chrysobothris mali adult met metallic blauw achterlijf onder de dekschilden. © Don Loarie, iNaturalist.

Chrysobothris femorata adult met metallic groen achterlijf onder de dekschilden. © Dylan Cebulske, iNaturalist.

Chrysobothris femorata larve in *Quercus rubra* © Whitney Cranshaw, Colorado State University, Bugwood.

Chrysobothris femorata larven met fijn boormeel in de gangen. © Ken Gray, Oregon Digital.

Symptomen

- Bloedende bomen
- D-vormige of ovaalvormige uitvlieggaten (5–7 mm lang)
- Meanderende ovale gangen direct onder de bast met fijn boormeel erin
- Op/in de bast:
  - scheuren (soms met boormeel)
  - ingevallen stukken
  - donkere, nattige, plekken
  - loslatende bast
  - vraatsporen door de kever
- Vorming van waterloten
- Minder blad en afstervende takken
- Sterfte jonge boompjes ten gevolge van 'ringen'.

Boomsap en natte plekken op de stam van *Quercus texana*. © James Solomon USDA Forest Service, Bugwood.

Scheur in de bast ten gevolge van aantasting door *Chrysobothris femorata*. © Jason Oliver, Tennessee State University, USA, EPPO.

Uitvlieggat en adult van *Chrysobothris mali*.
© 2000 Regents Univ California

Vraat aan bast door *Chrysobothris femorata*.
© Alfred Daniel J iNaturalist.

Gang van *Chrysobothris sp* zichtbaar onder de bast. © Onbekend.

Chrysobothris femorata schade. © Eric R. Day, Virginia Polytechnic Institute and State University, Bugwood

Oude gangen van *Chrysobothris femorata* onder de bast. © John Ruter, University of Georgia, Bugwood

Chrysobothris femorata larve en fijn boormeel. © Janine Spies University of Florida, IFAS Blog

Wanneer en hoe waar te nemen

Symptomen en schade zijn meestal pas zichtbaar als de larven al groter zijn. Symptomen ontstaan meestal pas in de herfst of de eerstvolgende lente na de besmetting. Nieuwe uitvlieggaten ontstaan niet eerder dan een jaar na de besmetting.

Let vooral goed op bij plantmateriaal dat minder dan circa 12 maanden geleden is binnengekomen uit Noord-Amerika. En verder bij kwetsbare bomen zoals jonge aanplant of gestreste bomen als gevolg van bijvoorbeeld verplanten of snoei.

Paarse plakvallen zijn geschikt voor het vangen van *Chrysobothris*-soorten, maar vangen ook andere prachtkevers.

Soorten die erop lijken

Chrysobothris femorata en *Chrysobothris mali* lijken op veel inheemse prachtkever-soorten en zijn alleen door een expert daarvan te onderscheiden. Dit geldt voor zowel de kevers als de larven en de poppen, maar ook voor de symptomen. Prachtkever-larven zouden ook verward kunnen worden met jonge boktorlarven; zie daarvoor bijvoorbeeld de informatie van [Anoplophora-soorten](#).

De larven zijn van houtborende rupsen te onderscheiden doordat rupsen 3 paar echte pootjes hebben en 8 groepen heel korte buikpoten met streepjes (haakjes) aan de onderkant ervan; prachtkever-larven hebben geen poten.

De poppen zijn van vlinderpoppen te onderscheiden doordat de antennen, vleugels en pootjes los aangehecht zijn aan het lijf; bij vlinderpoppen zijn deze vergroeid met het lijf.

Pop van een prachtkever. Let op het grote oog.
© D.B. Lyons- Natural Resources Canada.

Vlinderpop (wilgenhoutrups). © Gyorgy Csoka, Hungary Forest Research Institute, Bugwood.

Rups van een wespvliinder met 3 paar korte pootjes (pijltes) en 8 kransjes van donkere streepjes op de buikzijde (omcirkeld). © Ruben Meert.

Waardplanten en verspreiding

Waardplanten

Met name loofbomen en andere houtige gewassen. De belangrijkste waardplanten zijn Acer, Alnus, Juglans, Malus, Platanus, Populus, Prunus, Pyrus, Quercus, Salix, Sorbus, Ulmus en Vaccinium. Voor *Chrysobothris femorata* ook Betula en Tilia en voor *Chrysobothris mali* ook Fagus, Ficus, Ribes en Rosa.

Klik [hier](#) voor een actueel overzicht van de waardplanten van *Chrysobothris femorata* en [hier](#) voor die van *Chrysobothris mali*. Houd er rekening mee dat er mogelijk nog andere waardplanten zijn

Landen waar aanwezig

Chrysobothris femorata komt voor in vrijwel geheel Noord Amerika en *Chrysobothris mali* in het westelijke deel van de Verenigde Staten en Canada.

Klik [hier](#) voor een actueel overzicht van landen waar *Chrysobothris femorata* voorkomt en [hier](#) voor *Chrysobothris mali*. Houd er rekening mee, dat ze mogelijk ook nog in andere landen of staten voorkomen.

Wat te doen?

Melden bij (vermoeden van) vondst

Deze organismen hebben de quarantainestatus of er gelden noodmaatregelen voor. Neem direct contact op met uw keuringsdienst of de NVWA indien u een besmetting met dit organisme vermoedt. U mag geen plantenspooort afgeven, en geen handelingen doen of een bestrijding uitvoeren op betreffende planten totdat uw keuringsdienst of de NVWA uitsluitel geeft.

Voorkomen van verdere verspreiding en bestrijding

Probeer mogelijk besmette planten fysiek gescheiden te houden van andere planten maar zonder deze te verplaatsen, en neem direct contact op met uw keuringsdienst of de NVWA.

Meer informatie

Meer informatie kunt u vinden op:

- Informatie EPPO [Chrysobothris femorata](#)
- Informatie EPPO [Chrysobothris mali](#)

Opmerkingen/aanvullingen

Heeft u een vraag, opmerking of aanvulling over deze informatie, stuur deze dan naar het [Klantcontactcentrum van de NVWA](#).